WEIDEVOGELS
IN HET RIVIERENLAND

2026

Foto: Fons Brekelmans

Collectief Rivierenland
agrarisch natuurbeheer

2026

WEIDEVOGELS
IN HET RIVIERENLAND

Elke boer en natuurliefhebber wordt er enthousiast van: het geluid van de grutto, de kievit en de tureluur in het voorjaar. In het vroege voorjaar zijn in hun leefgebieden in het Rivierenland al maatregelen getroffen zoals het aanleggen van een plasdras en het voorbeweiden van de graslanden. Met boeren zijn afspraken gemaakt om sommige percelen later te maaien of ruimte te geven voor een kruidenrijk grasland. Zo maken we met elkaar een mozaïek waarin de weidevogels een broedplek vinden, de kuikens op kunnen groeien en er voldoende voedsel is.

Tijdens het broedseizoen beschermen weidevogelvrijwilligers de nesten van de weidevogels. Zij zoeken de nesten in het veld of met onze weidevogeldrone. Deze nesten worden dan in samenwerking met de boeren beschermd.

Voordat gemaaid wordt kijken de vrijwilligers of er nog nesten zijn of kuikens in het veld lopen. Als het nodig is worden er extra afspraken gemaakt door weidevogelvrijwilligers en gebiedscoördinatoren van het collectief om die percelen wat later te maaien. De boer krijgt hier een vergoeding voor.

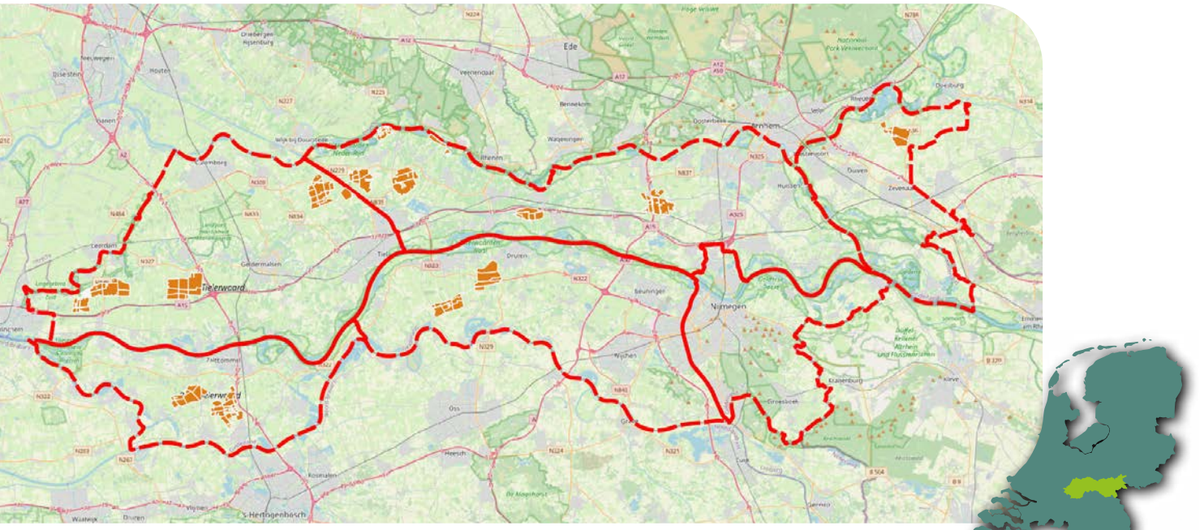
Met 498 weidevogelboeren en 251 vrijwilligers zorgen we er samen voor dat de weidevogels in het Rivierengebied beschermd worden.

Nest kievitseieren
Foto: Ted Fronik

Zoelense Veld om nest heen gewerkt

WEIDEVOGELKERNGEBIEDEN RIVIERENLAND

Binnen het werkgebied van Collectief Rivierenland liggen 13 weidevogelkerngebieden. Binnen deze kerngebieden is agrarisch natuurbeheer speciaal ingericht voor de weidevogels. De gebiedscoördinatoren zorgen hier samen met de boeren voor goed beheer. De weidevogelvrijwilligers beschermen binnen deze gebieden gezamenlijk met de boeren de nesten en kuikens van weidevogels. Ze monitoren ook de broedparen en gezinnen in de gebieden met plasdrassen en percelen met uitgesteld maaibeheer. Ook buiten deze gebieden houden de weidevogelvrijwilligers vaak een oogje in het zeil en beschermen zij gezamenlijk met de boeren nesten en kuikens van weidevogels.

WAT IS EEN WEIDEVOGEL?

Vogels die vaak in weilanden of akkers op de grond broeden worden weidevogels genoemd. De grutto, kievit, tureluur, scholekster en wulp zijn hiervan de meest voorkomende hoofdsoorten in het rivierengebied. Deze 5 weidevogels zijn 'nestvlieders'. Dit houdt in dat zodra de kuikens uit het ei komen, ze veren hebben en de ogen open zijn. Na een kort verblijf in het nest trekken ze erop uit om zelf op zoek te gaan naar eten. Alleen de scholeksterkuikens worden in het begin gevoerd door de ouders.

GRUTTO KIEVIT TURELUUR SCHOLEKSTER WULP

SAMEN BESCHERMEN

AGRARIËRS

De boeren helpen de weidevogels door plasdras aan te leggen, kruidenrijk grasland te beheren, nesten te beschermen, later te maaien, extensief te beweiden en ruige stalmest uit te rijden om het bodemleven te stimuleren. Al deze beheermaatregelen liggen in een mozaïek, zodat de weidevogels alles kunnen vinden wat ze nodig hebben tijdens het broeden en opgroeien van de kuikens.

COLLECTIEF EN ANV'S

De gebiedscoördinator van het collectief en de lokale ANV houden contact met de boeren en de weidevogelvrijwilligers. In de meeste gebieden plaatsen zij de zonne-pompen voor de plasdras. De vergoeding die de boeren ontvangen voor het weidevogelbeheer loopt via het collectief.

WEIDEVOGELBESCHERMERS

De weidevogelvrijwilligers trekken er in het broedseizoen op uit om nesten te zoeken, te markeren en te registreren, zodat deze beschermd kunnen worden. Ook voeren ze tellingen uit om weidevogels te monitoren.
De boer meldt aan de vrijwilligers wanneer er werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Voordat de boer werkzaamheden uitvoert controleren vrijwilligers of er nog legsels of kuikens aanwezig zijn. De weidevogelvrijwilligers houden contact met de boer en zijn onze ogen en oren in het veld. In elke vrijwilligersgroep is één vrijwilligerscoördinator die nauw contact heeft met de gebiedscoördinator van het collectief.

Dronepiloten en weidevogelvrijwilligers in het Leuvensche Veld West

Rumptse Veld
Foto: Ingrid Driessen

TELLINGEN BROEDSUCCES

BRUTO TERRITORIAAL SUCCES

Om het broedsucces van de grutto te bepalen wordt in de BTS-telgebieden eind april het aantal gruttobroedparen en eind mei het aantal gruttogezinnen met (deels bijna vliegvlugge) kuikens geteld. De verhouding tussen het aantal gruttobroedparen en het aantal gruttogezinnen geeft het Bruto Territoriale Succes (BTS). Dat is indicatief voor het broedsucces van de grutto. BTS-tellingen geven geen exact inzicht in het aantal vliegvlug geworden gruttokuikens, maar een globale indicatie van het broedsucces per seizoen. **De duiding van het resultaat wordt weergegeven met het stoplichtenmodel: groen, oranje, rood en zwart.**

De kleur groen geeft aan dat het broedsucces van de grutto goed lijkt te zijn, oranje betekent middelmatig en voor verbetering vatbaar, rood betekent onvoldoende. Stoplicht zwart betekent dat bij de 2e telronde meer gezinnen zijn geteld dan paren in de 1e ronde.

DUIVENSE BROEK

163 nesten beschermd, uitkomst nesten: 70%

Broedsucces grutto:

Wie er in 2024 en 2025 door het Duivense Broek liep, kon er somber van worden. Twee seizoenen achter elkaar lieten de BTS tellingen (Bruto Territoriaal Succes) eind mei geen enkel grutto gezin zien. Maar in 2026 kwam de ommekeer: de resultaten schoten omhoog en de kaart kleurde eindelijk weer positief. Dit herstel is mede te danken aan de flexibiliteit van lokale boeren en vrijwilligers. Op het laatste moment kon er veel extra beheer worden geregeld, precies op het juiste moment. Daardoor kregen de weidevogels de rust en bescherming die ze nodig hadden. We hopen dit flexibele beheer de volgende jaren volop door te zetten.

Het goede nieuws heeft helaas ook een donker randje. Aan het einde van het weidevogelseizoen kregen we het trieste bericht dat weidevogelman Henk Berntssen is overleden. Hoewel hij al met pensioen was, bleef hij een leraar in hart en nieren. Met zijn kennis, enthousiasme en liefde voor de natuur wist hij iedereen te inspireren. We zullen Henk enorm missen in het veld, maar zijn inzet en passie blijven voelbaar in het Duivense Broek.

Kievit
Foto: Ted Fronik

OVERBETUWE (HOMOET-MEILANDEN)

364 nesten beschermd, uitkomst nesten: 81%

MEILANDEN 2 (ten oosten van A50)

Broedsucces grutto:

MEILANDEN 3 (ten westen van A50)

Broedsucces grutto:

De weidevogelgroep Overbetuwe is al jarenlang actief in de Meilanden én bijna in de hele gemeente Overbetuwe. Met zo'n dertig vrijwilligers zijn ze tijdens het seizoen overal in het veld te vinden. Coördinator Hans Swarts is van maart tot eind juni bijna dagelijks op pad om de vogels te volgen en te beschermen.

Aan zowel de oost- als westkant van de A50 liggen belangrijke kerngebieden waar de weidevogels graag broeden. Later in het seizoen trekken de vogels met hun jongen door het gebied. 2026 was een goed jaar voor de grutto in de Meilanden. Omdat de mensen van de weidevogelgroep overal komen, kon er ook buiten het kerngebied van de Meilanden veel last minute beheer worden afgesloten.

De inzet van de vrijwilligers zorgt ervoor dat er goed contact is met de agrariërs. Zij geven aan de weidevogelvrijwilligers door wanneer het land wordt bewerkt of gemaaid, zodat de groep op tijd kan ingrijpen om nesten en jongen te beschermen. Door deze samenwerking lukt het om de weidevogelstand in het gebied te behouden en verdere achteruitgang te voorkomen.

GETALLEN

WEIDEVOGELBESCHERMING

17 weidevogelgroepen zijn actief binnen het gehele werkgebied. De weidevogelvrijwilligers werken het hele seizoen keihard om nesten te beschermen en de weidevogels te monitoren.

2263 nesten werden beschermd/ geregistreerd in het gehele rivierengebied. Het uitkomstpercentage van alle weidevogelsoorten zorgt voor een gemiddelde van 84%.

55 keer waren de drone piloten vroeg uit de veren om vogels te zoeken. De inzet van de drone is inmiddels onmisbare aanvulling voor de vrijwilligers. Zeker bij het vinden van gruttonesten in het hoge gras.

MONITORING IN WEIDEVOGELKERNGEBIEDEN

13 weidevogelgroepen monitoren de weidevogels; in totaal 16 BTS-telgebieden

5 gebieden hebben een voldoende resultaat uit de BTS-tellingen om de grutto-populatie ten minste stabiel te laten zijn (of misschien wel te laten groeien). Voor 5 gebieden is het resultaat onvoldoende en voor 5 gebieden is het resultaat middelmatig, voor verbetering vatbaar dus. Bij één gebied zijn in de 2e telronde meer gezinnen geteld dan paren in de 1e ronde.

ELDIKSE VELD

33 nesten beschermd, uitkomst nesten: 50%
Broedsucces grutto:

Grutto op paal
Foto: Fons Brekelmans

In het Eldikse Veld is een kleine groep weidevogelvrijwilligers actief. Onder leiding van Anna van Hal trokken ze ook in 2026 vaak het veld in. Samen met Rens Sommers, veldbegeleider weidevogels van Collectief Rivierenland, gingen ze op zoek naar gruttonesten op percelen met legselbeheer. De kievitnesten werden al vroeg in het seizoen goed gevonden op bouwland, en later lukte het ook om de gruttonesten op te sporen. De samenwerking met de agrariërs in dit gebied verloopt bijzonder prettig. Later maaien is bijna nooit een probleem. Daardoor ontstaat een mozaïek van hoog en laag gras, waarin de grutto's zich gemakkelijk kunnen verplaatsen van het ene perceel naar het andere. Tegelijk kunnen de boeren hun maaibeurt goed plannen. Op deze manier blijft het hoge aantal grutto's (48 grutto broedparen) in het gebied behouden. Naast het tellen en beschermen van nesten is er binnen de groep ook ruimte voor gezelligheid. Na afloop drinken ze graag samen een kop koffie en een lekker stukje taart hoort daar natuurlijk bij.

OMMERENSE VELD, INGENSCHE WAARD EN BONTE MORGEN E.O.

219 nesten beschermd, uitkomst nesten: 80%

OMMERENSE VELD

103 van de 219 nesten beschermd
Broedsucces grutto:

Ommerense Veld: weidevogelnesten beschermen met gele kappen bij sleepslangbemesting
Foto: Wiebe Hoekstra

Onder leiding van coördinator Danny Spijker is de weidevogelgroep bijzonder actief. Op woensdagmiddag trekken ze steevast samen het veld in. Ook buiten het Ommerense Veld zetten ze zich in voor het beschermen van nesten. Aan de noordkant van de provinciale weg hebben kieviten de bouwlandpercelen ontdekt. Tijdens het bewerken van het land verplaatst de groep de nesten zorgvuldig. Ook wanneer een graslandperceel wordt bemest, staan ze paraat om de nesten te voorzien van een kap, zodat de sleepslang het nest niet beschadigt. Na het uitkomen van de eieren breekt een drukke periode aan, vooral voor Danny. Hij houdt nauw contact met de boeren over het moment van maaien. Zijn de vogels met pullen al uit het perceel verdwenen, of moet het maaien worden uitgesteld? Gebiedscoördinator Corine Weiman kijkt vervolgens samen met de boer wat er mogelijk is. Afgelopen seizoen verliep deze samenwerking uitstekend, waardoor veel pullen veilig konden opgroeien en vliegvlug werden.

INGENSCHE WAARD EN BONTE MORGEN

57 van de 219 nesten beschermd
Broedsucces grutto:

Eindelijk is voor dit gebied een weidevogelcoördinator gevonden! Waar voorgaande jaren alleen twee BTS tellingen werden uitgevoerd, zijn dit seizoen ook nesten beschermd en is er actief contact onderhouden met de boeren in het gebied. Everdien Schalk, eerder vrijwilliger in het Ommerense Veld waar ze het goed naar haar zin had, wilde graag een eigen gebiedje om zich volledig voor in te zetten. Dat vond ze in de Ingense Waard en de Bonte Morgen. Met veel enthousiasme ging ze aan de slag: het gebied verkennen, percelen in kaart brengen, het beheer bekijken en contact leggen met eigenaren en gebruikers. Samen met Wiebe Hoekstra is ze veel op pad geweest tijdens het weidevogelseizoen. Ook de omgeving werd verkend. Daar ontdekten ze een mooi gebied met grutto's en kieviten. Everdien wist de boeren daar te enthousiasmeren voor ANLb beheer in de vorm van last minute maatregelen, die vervolgens door gebiedscoördinator Corine Weiman werden afgesloten. Het is heel mooi te zien wat hier in één jaar is bereikt!

MAURIKSE BROEK

18 nesten beschermd, uitkomst nesten: 27%
Broedsucces grutto:

In het Maurikse Broek is de weidevogelgroep Maurik actief. Al vroeg in het seizoen gaan de vrijwilligers het veld in om nesten van kieviten op bouwland op te sporen en te beschermen. Elk jaar lukt dat een beetje beter. Het Maurikse Broek is een groot weidevogelgebied. De meeste weidevogels bevinden zich aan de noordkant, waar ook de plasdrassen liggen. Deze natte plekken trekken veel weidevogels aan. Rondom de plasdrassen liggen percelen met uitgesteld maaien en kruidenrijk grasland. Samen vormen ze een gevarieerd mozaïek van natte stukken en verschillende grassoorten, ideaal voor weidevogels om te foerageren en te broeden.
Omdat de vogels vooral worden gezien op percelen waar beheer plaatsvindt, hoeft de groep minder vaak nesten te beschermen op percelen zonder beheer.

Tureluur op de waterlijn *Foto: Fons Brekelmans*

Alice markeert samen met medevrijwilligers een nest en registreert deze direct.

SAMEN STERK VOOR DE WEIDEVOGELS IN HET RUMPTSE VELD

Ze hebben allebei hun favoriet: Luc-Jan de grutto, Alice gaat meer voor de wulp, maar gedreven zijn ze allebei als het gaat om de bescherming van de weidevogels. Aangeschoven aan de keukentafel bij Luc-Jan en Alice de Jong, zijn we in gesprek over hun nieuwe rol als coördinatoren van het vrijwilligerswerk in het Rumptse Veld. Beiden hebben ze hun verdienste in het weidevogelwerk al opgebouwd de afgelopen seizoenen. Ondertussen kennen ze het veld op hun duimpje.

LUC-JAN EN ALICE DE JONG

Voortvarend

Na de vraag om coördinator te worden, gingen ze meteen voortvarend aan de slag. Ze onderhouden contact met de boeren, registreren nesten en waarnemingen in de boerenlandvogelmonitor, regelen het dronevliegen en trekken samen met de vrijwilligers het veld in. Altijd met veel plezier en enthousiasme.

Enthousiasme

Beiden worden zichtbaar enthousiast wanneer ze vertellen over de wulpennesten op de percelen noordwestelijk in het gebied. Doordat we last-minute-beheer met de boeren af konden sluiten, zijn veel van de nesten en kuikens gespaard gebleven. Ook de ontdekking van een paartje zomertalingen met kuikens bij de plasdras was een hoogtepunt; een bijzonder moment, want in Nederland broeden slechts zo'n 1.300 paartjes.

Contact houden

De plezierige contacten met de boeren geven veel voldoening. Als Luc-Jan en Alice de percelen gaan bezoeken laten ze dat vooraf weten bij de boer met een appje of een telefoontje. En achteraf delen ze de resultaten. Boeren vinden het leuk om te weten wat er speelt rond de vogels op hun percelen en positieve contacten maken het werken in het veld extra prettig.

Luc-Jan en Gijs in actie met de dronepiloten in de vroege morgen.

Drone

De inzet van de drone heeft in het Rumptse Veld veel opgeleverd. Dankzij de drone zijn dit seizoen veel nesten gevonden. Tijdens het vliegen lopen er altijd vrijwilligers in het veld, ze schuiven mee over het perceel met de vliegbanen van de drone. In het veld worden de nesten direct gemarkeerd en ingevoerd in de boerenlandvogelmonitor. Er wordt vooral gevlogen wanneer het gewas nog kort is; omdat de drone de nesten dan makkelijker vindt. Het allerbelangrijkst is natuurlijk om nesten gevonden te hebben voordat de boer gaat maaien.

Vooruit kijken naar volgend seizoen

Luc-Jan en Alice hebben al verbeterplannen voor volgend jaar. De intentie is om de drone nog vaker in te gaan zetten. Ook zouden ze samen met boeren en gebiedscoördinator meer kuikenvelden (die functioneren als vluchtstroken) willen realiseren om de kuikenoverleving te verbeteren. Alles om het Rumptse Veld nog beter te maken voor onze prachtige weidevogels.

MAURIKSE WAARD

Geen nesten beschermd

Broedsucces grutto:

De weidevogelgroep Maurik kijkt terug op een succesvol seizoen in de Maurikse Waard. Tijdens beide BTS-tellingen werden er mooie aantallen gruttoparen gevonden. Dat is bijzonder, want vorig jaar viel vooral de tweede telling tegen. Na overleg met Annette den Hollander, provinciaal weidevogelcoördinator, is besloten de tweede telling in 2026 drie weken (i.p.v. vier weken) na de eerste telling uit te voeren. Die keuze pakte uitstekend uit. In de uiterwaard werd eind juni zelfs nog een gruttopaar met jongen gezien. Dankzij de medewerking van een lokale boer kon het maaien worden uitgesteld, zodat ook deze jongen veilig konden opgroeien.

Daarnaast gaven Hans Mocking, coördinator van de groep, en Arnold van Dee, bestuurslid van ANV Lingestreek, een interview met De Gelderlander over het gebied. Ze vertelden over de schoonheid van de uiterwaard, maar ook over de druk van campings aan weerszijden van het gebied en hondenoverlast. Broedende vogels worden regelmatig verstoord door loslopende honden en recreërende mensen. Met deze media aandacht hoopt de groep het publiek te overtuigen om tijdens de broedperiode de rust in het gebied niet te verstoren.

Grutto op de waterlijn *Foto: Fons Brekelmans*

PUIFLIJK / MAASBOMMEL

174 nesten beschermd, uitkomst nesten: 71%

De 29 leden van de Werkgroep Weidevogelbescherming hebben dit jaar veel werk verzet. Op vriendelijk verzoek van de nieuwe coördinator, Ted Fronik, begonnen zij al vroeg in het seizoen met het registreren van weidevogels die hun nestplek aan het verkennen waren. Dat bleek een slimme aanpak. Verschillende percelen bleken druk bezocht door vogels, terwijl de betrokken boeren nog niet meededen. Bij één van deze boeren, die gelukkig bereid was mee te werken, werden op zijn akkers maar liefst **32 kievitsnesten** succesvol uitgebroed!

De kievit deed het sowieso goed dit jaar. In totaal werden **148 nesten** van de kievit geregistreerd. Van **122 kievitsnesten** is bekend dat er **87 zijn uitgekomen**, een mooie score van **71%**. 29% is verloren gegaan door predatie (vooral door vos en kraai) en niet doorgegeven landbewerking . Dit zijn de belangrijkste oorzaken van verlies. Hoewel niet direct te koppelen, lijken de groepen kieviten met veel vliegvlugge jongen in juni en juli te wijzen op een succesvol broedseizoen.

Naast kievitsnesten zijn er ook **14 scholeksternesten** gevonden, waarvan er **6 zeker zijn uitgekomen.** Voor grutto (8), tureluur (2) en wulp (1) is het broedsucces onbekend, omdat deze nesten in graslanden vaak niet meer terug te vinden zijn. Wel zijn jongen van grutto en tureluur gezien, en de felle verdediging van door grutto's wijst eveneens op de aanwezigheid van jongen.

Helaas moet Ted het bij één succesvol seizoen coördineren houden vanwege zijn verhuizing. Dat is jammer, want we zullen zijn veldkennis en prachtige foto's zeker missen.

Grutto's met een reiger *Foto: Ted Fronik*

Wulp *Foto: Ted Fronik*

TED FRONIK KIJKT TERUG OP EEN BEVLOGEN WEIDEVOGELSEIZOEN

Voor Ted had het afgelopen weidevogelseizoen twee gezichten. Door een oogoperatie begon het seizoen namelijk wat rommelig en liep de voorbereiding anders dan gepland. Toch overheerst bij hem vooral een positief gevoel: "Uiteindelijk is het een heel mooi seizoen geworden, met veel enthousiasme van vrijwilligers en een goede samenwerking met boeren."

Een belangrijke verandering was de manier waarop waarnemingen werden vastgelegd en gedeeld. Dankzij verschillende groepsapp's op Whatsapp werden gegevens beter gedeeld en verliep de communicatie met boeren veel makkelijker. Door hen actief op de hoogte te houden van waarnemingen, ontstond meer begrip en betrokkenheid. Volgens Ted heeft dat duidelijk bijgedragen aan een prettige samenwerking in het veld.

"De betrokkenheid van vrijwilligers en boeren maakte echt het verschil"

Ook binnen de vrijwilligersgroep zag hij mooie ontwikkelingen. Vrijwilligers die eerder vooral reageerden op meldingen, gingen nu zelf actief waarnemingen invoeren in de boerenlandvogelmonitor. Dat leverde meer informatie op én meer betrokkenheid. Nieuwe en ervaren vrijwilligers vulden elkaar goed aan. De gedeelde passie voor natuur en vogels vormde de rode draad.

Voor Ted blijft het veldwerk fascinerend. Het opsporen van een nest vraagt geduld, kennis en aandacht. Soms leidt langdurig observeren tot dat ene moment waarop een grutto of kievit zijn zijn 'geheim' prijsgeeft. Juist die momenten maken het werk zo waardevol.

Tegelijkertijd benadrukt hij dat de rol van coördinator veel vraagt: "Je voelt je niet voor honderd, maar voor tweehonderd procent verantwoordelijk." Als er gaten vallen in de planning, springt een coördinator vaak zelf bij. Liefde voor het vak is daarom een absolute voorwaarde.

Terugkijkend is Ted vooral trots: op de vrijwilligers die zich met zoveel passie inzetten voor de weidevogels, en op de boeren die hun medewerking verlenen aan het beheer. Die samenwerking blijft volgens hem de sleutel tot succes.

Met vertrouwen kijkt hij vooruit naar de komende seizoenen. Want hoewel bescherming van weidevogels uitdagingen kent, laat dit seizoen zien hoeveel er mogelijk is wanneer vrijwilligers, boeren en natuurliefhebbers samen optrekken. Zo blijft de roep van grutto, kievit en wulp hopelijk nog jarenlang onderdeel van ons prachtige rivierenlandschap.

TED FRONIK

BOMMELERWAARD

MOLENVELD / BRUCHEMSE BROEK

343 nesten beschermd, uitkomst nesten: 96%

In de Bommelerwaard is een actieve vrijwilligersgroep actief, gecoördineerd door vrijwilligerscoördinator Jos van Sonsbeek van ANV de Capreton. Er zijn twee BTS-telgebieden (Molenveld en Bruchemsebroek) en daarbuiten ook diverse percelen waar weidevogels broeden. Er wordt veel samengewerkt met de agrariërs wanneer er een bewerking is op het land; van bemesting tot inzaaien en maaien, alles komt voorbij. Veel agrariërs in het gebied werken met de vrijwilligers samen en bellen ze op.
Vrijwilligers hebben contact met de agrariërs over gevonden nesten. In de Boerenlandvogelmonitor registreren ze het gedrag van de weidevogels en de gevonden nesten op de verschillende percelen. Omdat de gebiedscoördinator van Collectief Rivierenland deze gegevens direct kan inzien, was het mogelijk om snel te schakelen. Zo kon de gebiedscoördinator na overleg met Jos, de agrariërs een vergoeding aanbieden voor de (met vrijwilligers) beschermde nesten en waar nodig ook voor het uitstel van maaien.
Tijdens het broedseizoen organiseerde De Natuurwacht Bommelerwaard een fietstocht, in samenwerking met ANV de Capreton en Collectief Rivierenland. Hier verzorgde ANV de Capreton naderhand een heerlijke lunch. Er werd gezellig nagepraat, en verschillende enthousiastelingen meldden zich bij Jos om vrijwilliger te worden.
Dit jaar kwamen er 3 nieuwe weidevogelvrijwilligers bij!

MOLENVELD

Broedsucces grutto:

MOLENVELD OOST

Broedsucces grutto:

Dit jaar waren er veel grutto's in dit gebied. Ook werden er veel vliegvlug. Er was veel activiteit op naastgelegen akkers, hier komen veel kieviten en scholeksters op af. Tijdens gebruik van de drone werd op het perceel van een akkerbouwer wel zo'n 17 nesten gevonden van verschillende weidevogels! Alle nesten zijn dit seizoen door de samenwerking tussen de akkerbouwer en de vrijwilligers beschermd!

BRUCHEMSE BROEK

Broedsucces grutto:

Dit jaar merkten de vrijwilligers dat er veel kieviten waren, waarvan er weinig aan een tweede leg begonnen. Waarschijnlijk omdat veel eerste nesten tot kuikens hadden geleid. Sommige agrariërs lenen zelfs zelf de kappen om bij het sleepslangen over de nesten te plaatsen! De scholeksters begonnen dit jaar laat. Daardoor was het een lang weidevogelseizoen. 2026 was voor de grutto's een beter jaar dan het jaar ervoor.

LEUVENSCHE VELD

339 nesten beschermd, uitkomst nesten: 90%

OOST

Broedsucces grutto:

De steeds groter wordende groep vrijwilligers heeft dit jaar weer alle geplande datums kunnen lopen. Het was voor de groep van Jan & Sjanie elke keer een plezier om weer samen het veld in te gaan. Tijdens één van de rondes markeerden Jan & Sjanie een wulpennest in een weiland dat binnenkort gemaaid zou worden. Om het jong te beschermen, hebben ze één jonge wulp voorzichtig in een emmer naar een nabijgelegen perceel gebracht waar nog niet werd gemaaid. Voor de rest hebben ze vlaggen geplaatst, in de hoop dat het goed zou aflopen met de jonge weidevogels.
Ook vonden ze een bijzonder nest met vijf eieren: twee kleinere kievitseieren en drie grotere van de scholekster. De scholekster bleef trouw broeden totdat de eieren uitkwamen. Op een groot maisveld zat alleen maar die ene scholekster. In het nest vonden we uiteindelijk één dood kuiken aan, nog half in de schaal, terwijl de andere jongen waarschijnlijk de wijde wereld in waren getrokken.

Wulpkuiken in emmer

Deel van weidevogelvrijwilligers Leuvensche Veld Oost

WEST

Broedsucces grutto:

In het Leuvensche Veld West is een actieve groep vrijwilligers aan het werk, onder leiding van coördinator Machteld Visser. Aan het einde van het seizoen gaf zij aan dat ze positief was over het seizoen, onder andere over de goede samenwerking met de agrariërs. Ook leek predatie dit jaar mee te vallen, al werden er wel enkele verlaten nesten gevonden. Dit jaar kozen agrariërs voor het aanleggen van een nieuwe plasdras. De nieuwe plasdrassen aan de Leuvense Kweldijk werden gevonden door weidevogels met kuikens, wat het belang van deze maatregelen mooi onderstreept. De vrijwilligers zijn veel in het veld te vinden en zoeken nesten op zowel maïsland als grasland. Dit jaar maakten ze voor het eerst gebruik van de hulp van dronepiloten. In de vroege ochtend werd met de drone naar nesten gezocht: sommige vrijwilligers vliegen zelf na een speciale opleiding, terwijl anderen klaarstaan om de gevonden nesten direct te markeren.
Hierbij willen we Jan van Zee en Maartje Veldman bedanken die al sinds 2017 de BTS-tellingen verzorgen.

Vrijwilligers weidevogelgroep Leuvensche Veld West krijgen kop koffie van de boer

ANLB DEELNEMER ERIC DEN BRUINEN

Aan de Weteringsewal in Zetten ligt het melkveebedrijf van boer Eric den Bruinen. Op steenworp afstand ligt het weidevogelgebied Homoet Meilanden, waar Eric meerdere percelen heeft ondergebracht in het ANLb. Hij werkt met verschillende beheerpakketten t.b.v. de weidevogels, zoals plasdras, kruidenrijk grasland en legselbeheer. Daarnaast is er een bloemenblok voor de patrijs. Het weidevogelgebied valt grotendeels samen met patrijzenfocusgebied Heteren Zuid, vandaar het bloemenblok aan de rand van het gebied.

Het weidevogelgebied de Meilanden wordt door de A50 in twee delen gesplitst. Wie bij Heteren noordwaarts rijdt, ziet rechts de plasdras van Eric liggen: vijf geulen met water. Samen met vrijwilligers Piet Wiltink en Cees Akkerman richt hij deze plasdras aan het begin van het seizoen in, en aan het eind van het seizoen halen ze gezamenlijk de pompen weer weg.

Eric kocht het perceel van vijf hectare in 2022 van een stoppende boer. De 'plasdras' lag er toen al. Schrok hem dat af? "Integendeel, het trok me juist aan," vertelt hij. Eric doet mee aan het keurmerk 'On the way to planet proof'. Met de kruidenrijke percelen en de plasdras voldoet hij aan de eisen van het keurmerk. Via het ANLb ontvangt hij een beheervergoeding en dankzij het keurmerk krijgt hij een hogere melkprijs. "1 plus 1 is hier dus 3."
'Ik ga dit dus niet op mijn beste grond doen, dat kan ik me niet permitteren. Ik moet er wel mee uitkomen', aldus Eric.
De rustperiode van de plasdras loopt van 1 maart tot 1 juli. In deze periode betreedt Eric de plasdras niet en heeft hij een extra hek geplaatst om verstoring door wandelaars te voorkomen. "De vogels hebben rust nodig," zegt hij.
Omdat er op de plasdras water staat en pas in juli gemaaid kan worden is de opbrengst daar lager, gemiddeld 1/3 van wat er normaal geoogst zou kunnen worden.

Daarnaast is de kwaliteit van het gras veel minder waardoor het alleen geschikt is als voer voor jongvee of als paardenhooi.
Op zijn percelen met kruidenrijk grasland maait Eric niet eerder als 15 juni. Dit jaar zat er een wulp met jongen, waardoor het maaien nog iets werd uitgesteld. Goede afstemming tussen vrijwilligers, gebiedscoördinator en boer is daarbij essentieel. 'Geen probleem om het maaien uit te stellen, als er maar duidelijke communicatie is over de duur van de periode', vindt Eric.
Vrijwilligers controleren de percelen vlak voor het einde van de rustperiode. Als er nog vogels worden gezien, dan maakt gebiedscoördinator Corine Weiman afspraken met de boer over extra rust en de bijbehorende vergoeding (last minute beheer).
Door de samenwerking met weidevogelvrijwilligers leert Eric steeds meer over weidevogels. "In tegenstelling tot de weidevogelvrijwilligers ben ik geen echte vogelaar. Maar hoe meer je je erin verdiept, hoe meer je leert. Ik maai op al mijn percelen bewuster om nesten heen. Daar krijg je gevoel voor.'

> "In tegenstelling tot de weidevogelvrijwilligers ben ik geen echte vogelaar. Maar hoe meer je je erin verdiept, hoe meer je leert.

ERIC DEN BRUINEN

RIJSWIJKSE VELD EN ZOELENSE VELD

142 nesten beschermd, uitkomst nesten: 60%

Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
Tieler- en Culemborgerwaarden

RIJSWIJKSE VELD

Broedsucces grutto:

In het Rijswijkse Veld was het opnieuw een bijzonder seizoen. De vrijwilligers hadden veel plezier samen en maakten weer nieuwe belevenissen mee. Zo werd de zeldzame steltkluut gezien, en er broedde zelfs een paartje kluten. Kluten staan bekend om hun felle verdediging van het nest, en dat hebben de vrijwilligers dit jaar zelf ervaren.
Er sloot ook een nieuwe vrijwilliger aan: Omer Sinke. Hij vertelt: "Eerst denk je: ik kan dit niet, zeker als anderen al meer nesten hebben gevonden. Maar dan vind je zelf drie nesten achter elkaar. Dat is echt geweldig!"
Dit jaar werd de drone anders ingezet dan voorheen. Door de extra hectares met legselbeheer zou het veel extra tijd kosten om alle percelen met alleen eigen ogen te controleren. De dronepiloten boden uitkomst: vroeg in de ochtend vlogen zij over de velden om nesten op te sporen. Elk seizoen is weer anders, maar samen op pad blijft leuk in het Rijswijkse Veld.

Wulp wandelend *Foto: Fons Brekelmans*

ZOELENSE VELD

Broedsucces grutto:

Dit jaar hadden ze in het Zoelense Veld een wel heel bijzonder perceel van acht hectare onder hun hoede. Het was een akker met maisstoppels, veel akkeronkruiden en een brede rand met kruidenrijk gras. Vorig jaar viel het perceel hen al op doordat groepen kieviten er fel kraaien en roofvogels verdreven.
Dit seizoen vonden de groep **39 nesten**, vooral van kieviten, maar ook van scholekster, gele kwikstaart, grutto en tureluur.
De grondeigenaar verplaatste vroeger zelf de eieren tijdens het bewerken van het land. Sinds vorig jaar neemt de weidevogelgroep de nestbescherming op zich, dankzij een overeenkomst met Collectief Rivierenland. Ze markeren de nesten, controleren ze regelmatig en plaatsen ze in mandjes. Tijdens het werk kunnen de vrijwilligers de mandjes optillen en na het passeren van de machines weer terugzetten.
Na het uitkomen wordt het lastiger: kievitkuikens lopen al snel weg. De vrijwilligers zoeken ze op, zetten ze even in een emmer en laten ze na het werk weer vrij. Het broedresultaat was goed, veel eieren. De samenwerking met de eigenaar was uitstekend en dat is belangrijk. Hij gaf tijdig door wanneer er werkzaamheden gepland

Zoelense Veld: weidevogelbeschermingsmaterialen

Zoelense Veld tureluur op hek
Foto: Herman van den Berg

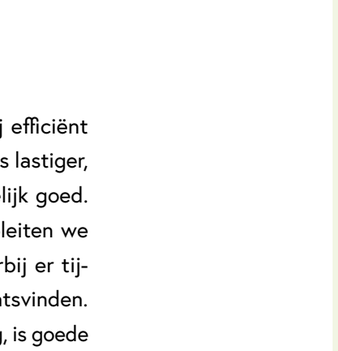

waren en paste zijn werkwijze aan, zodat wij efficiënt konden werken. Bij de loonwerker was dat soms lastiger, maar dankzij extra overleg kwam het uiteindelijk goed. Nestbescherming vraagt veel inzet. Daarom pleiten we voor ANLB-pakketten met rustperiodes, waarbij er tijdens de broedperiode geen bewerkingen plaatsvinden. Als er toch gekozen wordt voor nestbescherming, is goede communicatie essentieel. Veel vrijwilligers zijn 70+, dus onverwachte starttijden zijn niet ideaal.
Ondanks de uitdagingen verliep het seizoen op deze akker allemaal goed. Dank aan iedereen die zich heeft ingezet. Een speciaal bedankje voor de specialisten die nesten en kuikens opsporen. Zonder hen kunnen we dit werk niet doen.

RUMPTSE VELD

252 nesten beschermd, uitkomst nesten: 92%
Broedsucces grutto:

Seizoen 2026 was een seizoen met veel nieuwe initiatieven en samenwerking. Nieuwe deelnemers en vrijwilligers sloten aan. Ook buiten de bekende grenzen werden nesten gezocht. Dankzij de medewerking van de deelnemende boeren en het slimme gebruik van de drone werden veel nesten gevonden. De enorme inzet van de vrijwilligers mag hierbij niet ongenoemd blijven. Dronepiloten moesten, omdat nesten later op de dag niet meer door de warmtebeeldcamera te onderscheiden zijn, 's morgens vroeg uit de veren. Hoewel het aantal alarmerende ouders bij de tweede BTS-telling wat tegen viel vermoedden we dat onder andere het weer hierin een rol speelde. Al met al een jaar vol dynamiek, samenwerking en mooie resultaten voor de weidevogels in 2026.

Nest met 5 eieren

Vliegbeeld perceel Rumptse Veld

WAT IS COLLECTIEF RIVIERENLAND?

Collectief Rivierenland is een coöperatie die zich inzet voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Als collectief zetten we ons in voor behoud en ontwikkeling van het karakteristieke landschap van het rivierengebied, mét de flora en fauna die daarbij hoort.

Dat doen we via twee sporen. Door de uitvoer van diverse projecten op het gebied van (agrarisch) natuur-, landschap- of waterbeheer. En als agrarisch collectief voeren we, samen met onze 750 leden, de subsidieregeling Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) uit. We werken hierbij nauw samen met vrijwilligers, burgers, boeren en de zes agrarische natuurverenigingen in het rivierengebied.

Onze kracht is de samenwerking met de agrarische natuurverenigingen:

Collectief Rivierenland agrarisch natuurbeheer

COLOFON
Uitgave van Collectief Rivierenland
TEKST Collectief Rivierenland
FOTOGRAFIE Collectief Rivierenland
VORMGEVING Studio Anker, Tiel

COLLECTIEF RIVIERENLAND
Van Heemstraweg 2B
6653 KB Deest
info@collectiefrivierenland.nl
www.collectiefrivierenland.nl

Collectief Rivierenland
agrarisch natuurbeheer

info@collectiefrivierenland.nl
www.collectiefrivierenland.nl

Scholekster
Foto: Fons Brekelmans